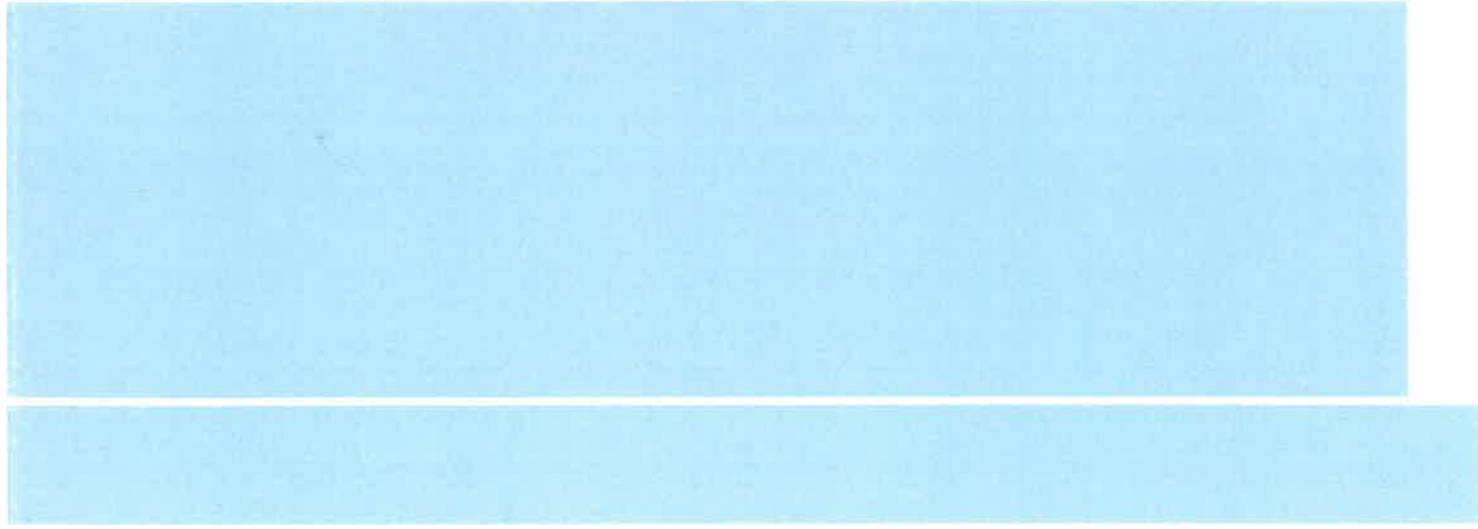
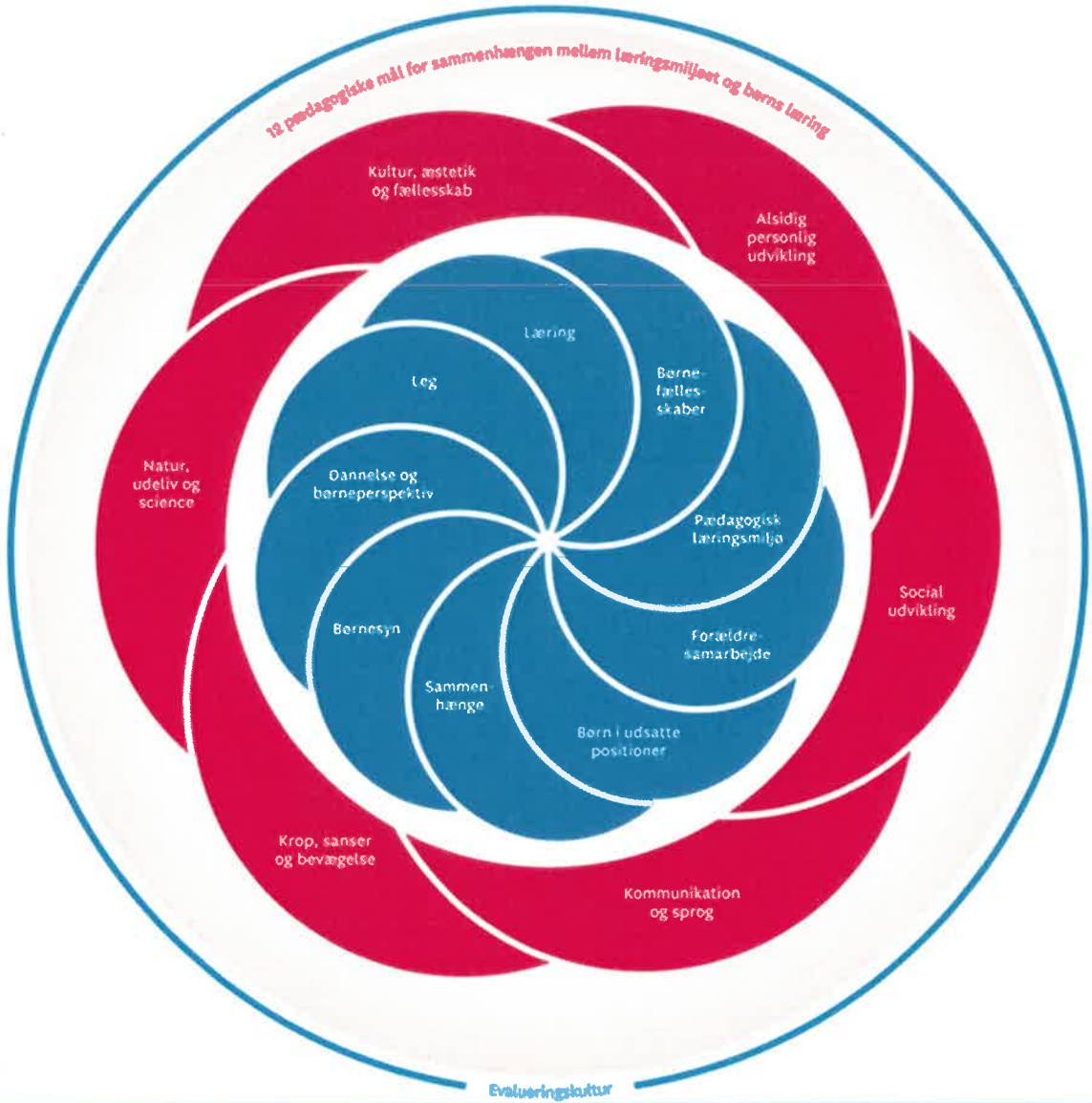

12 pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring

---

Hvem er vi?

Dagplejen Odder by er et dagtilbud i Odder kommune, som er en del af det kommunale dagtilbud for børn i alderen 0-2 årige.

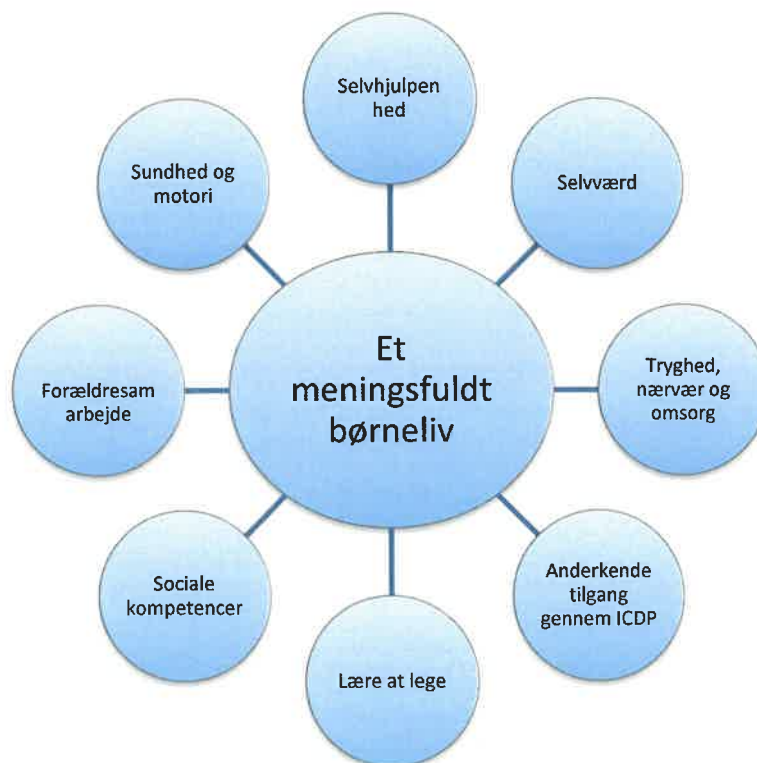
Dagplejen Odder by, består af en dagtilbudsleder, en pædagogisk leder, 3 dagpleje pædagoger, 37 dagplejer i eget hjem. En gæstedagplejer i eget hjem, to stordagplejer med 3 ansatte i hver og et gæsteri med 3 ansatte.

Ledelse og pædagoger, samt gæsteriet og den ene stordagplejer holder til i Dagplejens hus, Torvalds Køhlsvej 50, 8300 Odder.

I efteråret 2021 flyttes Stordagplejen til ny adresse i Vestbyen og heldags legestuen vende tilbage på Torvald Køhlsvej 50. Derudover oprettes endnu en stordagpleje på Rørthvej pr. 1 august 2021.

I dagplejen Odder by har vi, med afsæt i Børne- og unge politikken og vores erfaringer fra ICDP arbejdet med at definere Dagplejens egen fælles kerneopgave

Nedenstående er nogle af de meningsfulde opgaver, der fremhæves fra hverdagen når vi arbejder med at definere kerneopgaven:

Hverdagen og den styrkede pædagogiske læreplan vil altid skulle ses i sammenhæng og som noget der er i bevægelse og udvikling sammen.

Pædagogisk grundlag

Den styrkede pædagogiske læreplan er et dynamisk redskab der skaber fælles pædagogisk grundlag for børnenes udvikling og det gode forældresamarbejde.

Vores pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer i læreplanen og i det fælles pædagogiske grundlag er:

- Børnesyn – det at være børn har en værdi i sig selv.
- Børnefællesskab - leg, dannelse, og læring sker i børnefællesskabet.
- Dannelse og børneperspektiv – børn skal høres og tages alvorligt for at skabe en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- Leg – legen har en værdi i sig selv og skal være gennemgående i hele dagplejen.
- Læring – skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- Pædagogisk læringsmiljø - Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- Børn i udsatte positioner - Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- Forældresamarbejde - Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- Den gode overgang – den gode overgang til og fra dagplejen handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed m.m.

I dagplejen tager det daglige pædagogiske arbejde udgangspunkt i ICDP (International Child Development Program). Vi anvender ICDP som en pædagogisk grundsten og som et analytisk redskab i forhold til relations arbejdet. Med udgangspunkt i at vi påtager os ansvaret for at alle børn i dagplejen indgår i udviklingsstøttende relationer.

OTTE TEMAER FOR GODT SAMSPIL

icdp International Child Development Program
Dansk Center for ICDP
Center for Relationsprofessionisme

Vi har stort fokus på den **følelsesmæssige dialog** (ICDP samspilstema 1-4). Vi viser glæde for børn og det enkelte barn, vi justerer os og forholder os til det individuelle barn samt gruppen. Vi arbejder med empatisk spejling som er essensen af samspilstema 1-4, hvor vi har fokus på at sætte ord på de følelser børnene giver udtryk for. Vi arbejder med at sætte ord på flere følelser så det enkelt barn føler sig anerkendt og på sigt erfarer sig selv og andre.

Den følelsesmæssige dialog er en forudsætning for den meningskabende og den guidende og vejledende dialog

---

dagplejeren kan:

- Vis glæde overfor barnet
- Gå i øjenhøjde med barnet
- Være tilgængelig for barnet
- Inviterer til samtale – og sæt ord på jeres følelser
- Tag barnet i hånden, når I taler sammen og se på hinanden
- Rør ved barnet når I mødes.
- Sig godmorgen – det er dejligt at se dig

I det pædagogiske arbejde i dagplejen med den **meningsskabende dialog** (samspilstema 5-7) skaber dagplejeren betingelse for børns oplevelse af fokus, fordybelse og mening. Det vigtige i samspilstema 5-7 er at skabe en fælles opmærksomhed på sagen, hvorefter denne udvides og nuanceres. Det er afgørende at tage udgangspunkt i børns nærmeste udviklingszone.

Daglejeren kan:

- Vær nærværende sammen med barnet
- Skab øjenkontakt mellem dig og barnet
- fang barnets opmærksomhed – eller bliv selv opmærksom på det der optager barnet
- Snak med barnet om det, barnet oplever og udvid oplevelsen ved at sætte ord på
- Stil spørgsmål så barnet udfordres tilpas og må tænke for at finde svar og sammenhæng
- Forbind jeres oplevelser til lignende situationer, som barnet kender i forvejen

Den guidende/vejledende dialog (samspilstema 8) omhandler trin for trin, gradueret støtte, situationsregulering og positiv grænsesætning. I arbejdet med den guidende og vejledende dialog stilladserer man og medierer børns sociale læring gennem trin for trin, gradueret støtte, situationsregulering og positiv grænsesætning med forslag til alternative handlinger. I den guidende og vejledende dialog praktiserer man lederskab.

Daglejeren kan:

- Vær selv forbillede for positiv handling og adfærd
- Vis barnet alternativ i samspil med andre
- Giv altid barnet alternativ, når du sætter grænser for det: sig f.eks: " Jeg vil ikke have at du ....., men se her, du må gerne ....."

” Men se her, du kan hjælpe mig med at .....

”Men kom her, så kan vi spørge ?, om hun vil være med til at.....”

Med den nedskrevne læreplan er det primære formål, at vi alle i Dagplejen Odder by, har en fælles genkendelig retning, vores pædagogiske arbejde tager afsæt i.

Dagplejens pædagogiske grundlag skal afspejle sig i det daglige pædagogiske arbejde, hele dagen. Gennem løbende refleksion og selvevaluering vil vi sikre høj pædagogisk kvalitet og en evaluerende tilgang til praksis.

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn

Dagplejen skal være med til at understøtte det gode- og meningsfyldte børneliv. Samt sikre at det at være børn har en værdi i sig selv.

Derfor skal dagplejen værne om børns ret til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

Det betyder der skal være plads tid og ro til at være børn. Nære og tillidsskabende voksne skal give børn nærvær, omsorg og tryghed til at lære og udvikle sig som individer og som en del af et fællesskab.

Det børnesyn børn skal møde i dagplejen er:

- Børn opleves grundlæggende som kompetente og selvstændige
- Alle børn i Dagplejen bliver mødt, set og forstået af voksne der justerer sig og følger barnets udspil og initiativer.
- Børn har brug for omsorg, udfordringer, forventninger og tillid fra voksne.
- Børn ses som aktive med-skabere af egen læring og udvikling i rammer de voksne er ansvarlige for.
- Børns bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde.
- Børn skal føle sig set, forstået og opleve de har en demokratisk stemme.
- Legen og legende nysgerrige tilgange er udgangspunkt for de aktiviteter, børn indgår i.

Dannelse

Dannelse er en erfarings- og læreproces, der ikke er bundet op på at skulle lære noget bestemt. Dannelse handler om, at værdier og viden forankres i barnets personlighed. Viden og værdier som barnet automatisk bruger når det skal begå sig i verden.

I dagplejen støtter vi børns dannelse ved at støtte børnene i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, og ved at give børn erfaringer med at være en del af et velfungerende og mangfoldigt fællesskab.

Dagplejens opgave med børns dannelse:

- Invitere alle børn til at være aktivt deltagende i dagplejens fællesskab
- Synliggøre og bekræfte forskellige perspektiver og behov i fællesskabet.
- Vise børn, at mangfoldighed er en styrke.
- Anerkende og følge op på børns følelser, perspektiver og handlinger

- Give børn erfaringer med, at de er værdifulde i fællesskabet og at de har krav på at blive hørt og respekteret. –Ligesom de også selv skal lære at aflæse og respektere andres holdninger.

Børneperspektiv

Børnenes bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde –både i planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer, leg eller rutine situationer. Derfor er det vigtigt at barnet føler sig set og forstået, og at barnet oplever det har en demokratisk stemme.

Dagplejerens opgave med børneperspektiv er:

- Iagttage det barnet gør, for at se hvad barnet er optaget af.
- Følg op på barnets interesse i tilrettelæggelsen af hverdagen
- Se og mærk barnets omgivelser med barnets øjne og krop
- Sæt dig ind i barnets følelser og mærk barnets verden.

Leg

Leg har en central plads i dagplejen, og legens egenværdi skal anerkendes og respekteres.

Børns sociale og sproglige udvikling og læring sker i legen, hvor dagplejeren giver plads og inspirere til forskellige typer af leg, ude som inde. Dagplejeren bidrager til at alle børn kan opleve glæde, spænding og engagement gennem leg, både alene og sammen med andre.

Dagplejerens opgave i forbindelse med børns leg er at:

- Organisere tid, rum og forskellige materialer der inspirere til forskellige typer af leg.
  - Den undersøgende og udforskende leg
  - Konstruktionsleg
  - Fysiskleg/tumleleg
  - Rolleleg
  - Fantasileg
  - Regelleg
- Bidrage til at børnene får fælles erfaringer, der inspirere til forskellige lege og legetemaer.
- Fremme et inkluderende miljø, så alle børn har mulighed for at deltage i legen og opleve glæde i leg.
- Observere, analysere, støtte, deltage og udvikle legen på børnenes præmisser.
- Vejlede børnene, hvis legen medfører samspilmønstre mellem børnene, der kræver pædagogisk opmærksomhed.
- Være bevidst omkring egen rolle og deltagelse i børnenes leg.
  - At gå foran – vise vejen og give mulighed for at børnene kan efterligne.
  - At være ved siden af – øjenkontakt, nærvær og tilgængelighed der understøtter og inspirere børnenes egen leg.
  - At gå bagved – understøtte børneinitierede processer med mulighed for nærvær og øjenkontakt.
- Tage initiativ til leg og aktivt bidrage til, at alle børn kommer ind i legen.
- Støtte den leg børn selv tager initiativ til.

Læring

Børn lærer gennem kommunikation og samspil. Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser. Ved at undre sig sammen med voksne der giver børnene mulighed for at gøre sig erfaringer med deres forståelse af verden og hvordan den hænger sammen.

Børns lege er pejlemærker for hvad der optager dem, hvad der kan være en udfordring og hvad der derfor er oplagt at arbejde videre med i planlagte aktiviteter.

Dagplejerens opgave med børns læring:

- Tage udgangspunkt i børnenes engagement og interesser, så børns læreprocesser altid opleves som meningsfulde og sjove af børnene.
- Sørge for at alle børn kan få rige og mangfoldige erfarings- og mestringsoplevelser
- Understøtte at alle børn udvikler sig på en måde der passer til det enkelte barns behov og muligheder.
- Sørge for at børn kan bidrage til egen og andres læring.
- Støtte børns nysgerrighed og tiltro til egne evner.
- Rammesætte læringsprocesser, der bygger på at børn undersøger, opdager og forstår læringens indhold.
-

Børnefællesskaber

De erfaringer med samspil og spejling børn får de første leveår, har stor betydning for deres sociale og følelsesmæssige udvikling. Sociale færdigheder er en forudsætning for at kunne trives i relation med andre. Sociale færdigheder skal læres, og børn øver sig og eksperimenterer med at fremprovokere forskellige reaktioner der enten passer eller ikke passer til en bestemt situation. Dagplejen giver børn mulighed for at gøre sociale erfaringer. I dagplejen får børn kendskab og deltagelses muligheder til flere former for fællesskaber.

- Hos den enkelte dagplejer tilbydes det lille og helt nære fællesskab, hvor der er mulighed for at børn kan udvikle tætte relationer.
- I legestuen præsenteres et større fællesskab med flere forskelligheder, her kan det enkelte barn øve sociale kompetencer i større sammenhæng, være på i et større fællesskab og møde nye børn og voksne.
- Børn får mulighed for at gøre sig erfaringer med deltagelses kompetencer

Dagplejens opgave med børnefællesskabet er:

- Hjælpe og støtte børn med at mestre balancen mellem at varetage egne behov og tage hensyn til andres behov.
- Møde børn med en positiv forståelse og se de styrker og positive handlinger som børnene bidrager med i hverdagen.
- At børnene møder anerkendelse og interesse for det de er optaget af.
- Støtte børns initiativer til samspil med andre børn, så alle børn får erfaringer i fællesskabet.
- Bidrage til at alle børn leger med andre børn, oplever at have venner og være en del af et børnefællesskab.
- Planlægge og improvisere læringsmiljøet i hverdagen så børnene får fælles erfaringer og fælles oplevelser.
- Veksle mellem
  - at tage initiativ og sætte i gang –gå foran-

-
- at afvente –gå bagved-
  - være støttende –gå ved siden af-.

Pædagogisk læringsmiljø

Læringsmiljø er et nøgleord i det pædagogiske grundlag – hele dagen i dagplejen ses som et læringsmiljø. Fra overvejende at have fokus på børnegruppens trivsel og læring, er der zoomet ud og vi skal også se på de voksnes rolle i børns trivsel, læring og dannelse. Læring sker i en veksel mellem de lege, børn selv tager initiativ til, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer som eksempelvis frokosten. Det er dagplejer, der skaber de gode miljøer for børn at lege og lære i.

Dagplejen skaber læringsmiljøet ved:

- At have fokus på eget nærvær og samspil, som er afgørende for børns udbytte af læringsmiljøet
- Tilrettelægge inkluderende læringsmiljøer, hvor børn kan gøre sig forskellige erfaringer
- Veksle mellem planlagte og spontane aktiviteter
- Tage udgangspunkt i børns engagement og interesse
- Give børn ro og tid til leg, de selv tager initiativ til
- Arbejde med at give de enkelte børn erfaringer i børnefællesskabet.

Børn i udsatte positioner

Arbejdet med børn i udsatte positioner er en del af det pædagogiske grundlag. Med udgangspunkt i børns udfordringer, rettes det pædagogiske fokus på at give børn mestringsoplevelser i lege eller aktiviteter, hvor dagplejer har positive forventninger til børnene. Dagplejer skal reagere tidligt og drøfte både bekymringer for børn eller tvivl om børns trivsel med pædagog og forældre. Dagplejer har i samarbejde med forældre en afgørende betydning for, at børn trives og lærer at blive klar til børnehave og skole.

Dagplejens opgaver med børn i udsatte positioner:

- Støtte alle børn i positive mestringsoplevelser.
- Understøtte at alle børn, uanset forudsætninger og baggrund, oplever at være en del af børnefællesskabet.
- Tilrettelægge pædagogiske indsatser målrettet de enkelte børn så vidt muligt ved, at andre børn også deltager i aktiviteten.
- Dele opmærksomhed/bekymring med pædagog og forældre.

Forældresamarbejde

Forældre er de primære voksne i børns liv og hjemmet er den arena, der har størst indflydelse på børns læring og trivsel. Derfor skal forældre inddrages aktivt og det er dagplejen, der inviterer til og tager ansvar for samarbejdet. Dagplejen skal være i dialog med forældre om, hvordan man i fællesskab kan fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Jo bedre forældre og dagpleje samarbejder, jo mere viden deles om børnene og det øger børns oplevelse af sammenhæng mellem hjem og dagpleje. I det gode forældresamarbejde oplever forældre og dagpleje, at hinandens viden er værdifuld, relevant og nyttig. Når samarbejdet fungerer godt, kommer det børn til gode.

Dagplejens opgaver i et involverende og aktivt forældresamarbejde er:

- Ansvarlig for at det daglige samarbejde er tillidsfuldt og konstruktivt
- Byde forældrenes input velkomne
- Tage initiativ til og følge op på snakke om børns trivsel, udvikling, læring og dannelse.
- Tilbyde trivsels samtale efter behov, samt invitere til 2 års samtale.

Den gode overgang

Overgangen fra hjem til dagpleje er en stor begivenhed for både børn og forældre, hvorfor tryghed og tillid er særligt vigtigt. Dagpleje og forældre aftaler hvilke muligheder der er for indkøring.

Opstart i dagpleje:

Forældrene besøger den tilbudte dagplejeplads. Når Dagplejen har modtaget besked om Ja-tak:

- Tilsendes forældrene et digitalt brev, hvor de bydes velkommen til Dagplejen, samt introduceres til Aula.
- Herefter kontakter pædagogen forældrene telefonisk med henblik på at få aftalt en opstartssamtale. Sundhedsplejen og andre relevante tværfaglige samarbejdspartnere kan deltage.
- Opstartssamtalen giver mulighed for at etablere samarbejde der rummer åben dialog, respekt, tillid og tryghed.

Nogle børn reagerer med gråd og utryghed når de begynder i dagpleje. Dette kan betyde de bliver urolige og stressede i deres nervesystem. Her er det ifølge nervepsykologer afgørende at omsorgspersonen har evne til at skabe en stabil rytme, ro, nærvær, vitalitet og engagement. Følelser smitter, og børn kan mærke hvis de voksne ikke er helt trygge ved situationen. Klare aftaler, og åbenhed i dialogen er med til at gøre både børn og voksne mere trygge.

Dagligdagens små overgange:

Dagen i gennem, er der små skift eller overgange fra en aktivitet til en anden. I dagplejen har vi opmærksomhed på at forudsigelighed og tydelig struktur kan stilladsere barnets hverdag. Der er tryghed i det kendte.

- Aflevering og afhentning.
- Overgang fra leg og fordybelse til måltid eller bleskift.

Overlevering til børnehave eller andet dagtilbud:

- Efter aftale med forældrene kan Dagplejen indbyde den kommende institution, samt relevante samarbejdspartnere, til en overleveringssamtale.

En god overgang skabes ved at have dialog med forældre og professionelle om børns ressourcer, trivsel, familiens historie, forældres viden samt børns nærmeste udviklingszone.

Dagplejens opgave i forbindelse med den gode overgang:

- Tage ansvar for at inddrage tværfaglige samarbejdspartnere så tidligt som muligt i et ligevægtigt og gensidigt samarbejde, der bygger bro for børn
- Tilrettelægge den gode overgang med vægt på en individuel opstart, hvor roller og ansvar er præciseret og afklaret i processen
- Skabe forudsigelighed over for børn og sætte rammer, hvor børn kan vokse med de nye muligheder i eget tempo
- Give kollegaer feedback via opfølgning, så vi kan lære noget af vores handlinger.

Inddragelse af lokalsamfundet

Dagplejen skal inddrage lokalsamfundet som supplement til det læringsmiljø der tilbydes i dagplejehjemmet. Lokalsamfundet rummer mange forskellige interessenter som eksempelvis biblioteket, museet, Økologiens have, Spektrum og plejehjem, som kan inddrages i forhold til at understøtte de læringsmiljøer børn stifter bekendtskab med i forbindelse med deres tid i dagplejen.

Dagplejens opgaver med inddragelse af lokalsamfundet:

- Være opsøgende i forhold til etablering af kontakt til foreningslivet og andre relevante samarbejdspartnere i lokalområdet
- Deltage i arrangementer i lokalområdet når det vurderes, at det vil være til gavn for børns udvikling og læring

-
- Inddrage foreningslivet og andre relevante samarbejdspartnere i de arrangementer, som dagplejere selv afholder i lokalområderne.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagplejen skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børns alder og modenhed.

Dagplejens opgaver i arbejdet med at integrere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø:

- Understøtte at det fysiske børnemiljø giver plads til såvel fysisk udfoldelse som til stille aktiviteter
- Understøtte et fysisk børnemiljø, hvor der er fokus på et godt indeklima, støjniveau, lysforhold, pladsforhold, hygiejne, med mere.
- Understøtte det psykiske børnemiljø ved at tilrettelægge pædagogiske aktiviteter der styrker børns indbyrdes samspil
- Understøtte det psykiske børnemiljø ved at lære børn at respektere hinanden, og at børns forskellighed kan bruges konstruktivt i etablering af det pædagogiske læringsmiljø
- Understøtte det æstetiske børnemiljø sammen med børn så indretningen og udsmykningen virker stimulerende og inspirerende
- Understøtte det æstetiske børnemiljø så det er udformet på en måde, som fremmer børns lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stille lege med videre.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhæng mellem læringsmiljøet og børns læring. Af denne pædagogiske læreplan fremgår det hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks læreplanstemaer er følgende:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Under hvert af de seks læreplanstemaer er der fastsat to pædagogiske mål, som har til formål at udtrykke sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø på den ene side og børns læring på den anden side. Målene skal samtidig sætte retning for det pædagogiske arbejde i dagplejen.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af børns erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

---

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børns alsidige personlige udvikling?

De daglige rutiner rummer gode muligheder for arbejdet med børns alsidige personlige udvikling. Rutinerne er genkendelige for barnet, og dermed et sikkert og trygt stillads at læne sig op af.

- Livsduelighed – barnets selvværd og selvtilid herunder egne evner og kompetencer
- Gåpåmod - barnets evne til at håndtere med- og modgang. Lære at rumme egne og andres følelser, at sige til og fra og kunne håndtere eventuelle konflikter på en hensigtsmæssig måde.
- Deltagelseskompetencer – barnet variere mellem at betragte, tage initiativ, være vedholdende og aktivt deltagende, samt at vente på tur.

Dagplejeren kan fx:

- Være opmuntrende, positiv, imødekommende og anerkendende over for barnet
- Bruge Læreplanstræet til at planlægge aktiviteter inde og ude med udgangspunkt i det børnene generelt er optaget af
- Have fokus på barnets personlige behov i fx afleverings- og afhentnings situationen
- Samarbejde med andre dagplejere om fælles aktiviteter, fx i Legestue
- Udarbejde visuel dokumentation, der fortæller om barnets leg og læring.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børn kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj med mere.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børns sociale udvikling?

I dagplejen møder vi alle børn med positive forventninger og har fokus på børns ressourcer. Gennem deltagelse i sociale fællesskaber kan børn opleve at høre til og øve sociale færdigheder, herunder at gøre sig erfaringer med at få indflydelse.

Ud fra ICDP's 8 samspilstemaer guider, vejleder og støttes børnene i at indgå i relationer og samspil med hinanden. I løbet af hele dagen opstår der situationer, hvor børnene har brug for støtte, guidning og vejledning, så de kan drage erfaringer og udvikle deres sociale kompetencer. Et eksempel kan være, at et barn tager en skovl fra et andet barn. I sådan en situation kan dagplejer støtte og guide barnet til at give skovlen tilbage, sætte ord på de følelserne som udtrykkes fra begge børn og anvise en anden handlemulighed. Et andet eksempel kan være, at et barn fx er ked af det ved aflevering. Her kan et andet barn guides til at hjælpe dagplejer ved at finde en sut og trøste, som en begyndende udvikling af empati.

Herudover er der i dagplejen en bevidsthed omkring, at der skabes forskellige læringsmiljøer, som inspirerer til leg, da børn igennem legen udvikler og øver deres sociale kompetencer. I legen med børnene er dagplejeren bevidst om de tre lærings rum.

- Sociale fællesskaber – både små og store fællesskaber, der giver mulighed for erfaringer og oplevelser sammen med andre børn.
- Relationers betydning – oplevelsen at blive set og forstået, dermed udvikles empati for andre og nære relationer.
- Legen – de forskellige legeformer, der giver stimulering til fantasien og motivation til at udforske og eksperimentere. Det kan både være på barnets initiativ og voksen initieret aktivitet.

Dagplejeren kan:

- Være bevidst om at legen indeholder mange muligheder for relations dannelse.

-
- Indrette små læringsmiljøer i sit hjem, inde og ude, samt i legestuen, hvor børnene kan lege rollelege
  - Have fokus på at tilbyde børnene forskelligt legetøj, der svarer til børnenes alder.
  - Tilbyde aktiviteter med fokus på konstruktionslege

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og voksne. Vi har stor opmærksomhed på at kommunikation er mere end ord. Vi opfatter øjenkontakt, gestik, mimik, pege-gestik og turtagning som grundlag for det talte sprog. Et nuanceret sprog er afgørende for barnets udvikling og dannelse, samt evne omkring empati, da sprog giver barnet mulighed for at udtrykke sig om sin viden og sine tanker, følelser og behov.

Vi arbejder med sprog strategier fra Sprog i Samspil, der har flere fællestræk med ICDP.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børn kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børn kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børns kommunikation og sprog?

I dagplejen er der kommunikation og sproglig bevidsthed hele dagen, både i hverdags rutiner samt spontane og planlagte situationer og aktiviteter. Det pædagogiske læringsmiljø i dagplejen understøtter børns kommunikation og sprog udvikling gennem gentagelser og genkendelighed i hverdagens aktiviteter giver barnet større mulighed for at være aktiv medfortæller i egen dagligdag.

-
- Interaktioner – hvor dagplejer indlevende, nysgerrigt, anerkendende og samtalende kommunikerer med barnet, herunder inddrager barnets perspektiver og optagethed
  - Sproglig rollemodel – børnene får erfaringer med at aflæse, genskabe og udvikle deres kommunikation gennem vippeture i samspillet mellem barn og dagplejer samt i det overskuelige børnefællesskab i dagplejen.
  - Fællesskab - fælles opmærksomhed udvikler kommunikation og sprog.

Dagplejeren kan:

- Tale tydeligt og beskrivende med let genkendelige og beskrivende ord.
- Deltag i lege med børnene
- Lege med imitation.
- Sætte ord på handlinger, både inde og ude.
- Tale med børnene om dagligdagens situationer
- Være rollemodel i egen fremtoning, omgangstone og have en respektfuld kommunikation
- Have opmærksomhed på inddragelse af forældrene i forhold til et positivt samarbejds miljø.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børn bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børns udvikling af krop, sanser og bevægelse?

I dagplejen er vi bevidste om at lade børn bruge deres krop og give dem glæde ved at bevæge sig. Vi planlægger vores aktiviteter så de stimulerer børns sanser på alle mulige måder. Nogle børn reagerer med gråd og utryghed når de begynder i dagpleje. Dette kan betyde de bliver urolige og stressede i deres nervesystem. Her er det ifølge nervepsykologer afgørende at omsorgspersonen, som i dette tilfælde er dagplejeren har evne til at skabe en stabil rytme, ro nærvær, vitalitet og engagement. I dagplejen arbejder vi med at hverdagen er struktureret og forudsigelig.

Neuropsykologisk viden beskriver at hjernen er treenig og udvikler sig nedefra og op. Nederst er sansehjernen og denne er afhængig af stimuli for at udvikle sig optimalt. Denne stimuli handler om en udviklingsstøttende relation, hvor man med ICDP'en viser glæde for børnene, justerer sig i forhold til dem. Der er behov for fysisk kontakt som knus og kram og aktiviteter med rytme. Dette kan være sange med fagter og bevægelse.

Dagplejeren kan fx:

- Arrangere kropslige og fysiske aktiviteter udenfor, fx på den lokale legeplads, hjemme eller i naturen.
- Være medlevende og opmærksom på børnenes sanseoplevelser.
- Være rollemodel ved selv at bevæge sig i de fysiske aktiviteter

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børn mulighed for at opleve menneskets

---

forbundenhed med naturen og som giver børn en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børn får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø natur, udeliv og science?

I dagplejen bruger vi naturen som et ekstra rum til læring, oplevelser og leg. Naturen er eksempelvis i egen have og/eller på gåture til lokale områder, hvor der er mulighed for at eksperimentere, udforske og fordybe sig i naturen og få kendskab til naturens fænomener. Der er højere til loftet udenfor, hvorfor fysiske aktiviteter som hoppe, løbe, kravle, trille, svinge, gyng og rutsje ofte foregår udenfor som en del af det aktive udeliv i dagplejen. Ligesom nogle måltider og daglige rutiner også foregår udenfor når det giver mening i forhold til børnegruppen og vejret.

Dagplejen kan fx:

- Arbejde med sansemæssige aktiviteter (smage, lugte, røre) både inde og ude, sammen med børnene
- Finde smådyr og fortælle om deres liv i naturen. Eksempelvis kan der uddybes med yderlig viden, på iPad.
- Arbejde med årstider, vind og vejr. Hvordan føles regn?
- Give rum til nysgerrighed og fælles opmærksomhed i naturen.
- Prioritere legen som vigtig for etablering af børnefællesskaber i relation til udeliv.
- Inddrage en matematisk for- forståelse fx ved at tælle og kategoriser dyr eller andet der fanger barnets og børnenes interesse.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder og forstå deres omverden.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børns engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børn får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børns udvikling af kultur, æstetik og fællesskab?

I dagplejen understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab blandt andet ved, at vi tilbyder forskellige former for fællesskaber. Det lille og helt nære fællesskab er hos den enkelte dagplejer. Det større fællesskab tilbydes i både legestuen, og når dagplejerne mødes rundt om i byen i bl.a. haver, legepladser og Den økologiske have. Det helt store fællesskab med alle dagplejere, børn og pædagoger tilbydes eksempelvis til fastelavn.

Dagplejen tilbyder, at børnene får kendskab til forskellige traditioner og højtider. I det enkelte dagplejehjem tilbydes kendskab til eksempelvis påske, jul og halloween på forskellige måder. Men Fastelavn og jul fejres ligeledes i det helt store fællesskab, hvor alle dagplejere mødes i Spektrum en formiddag og Dagplejen Dag fejres i fællesskab 2. onsdag i maj.

Dagplejen kan fx:

- Inspirerer børnene til at være kreative, nysgerrige og bruge deres fantasi, eksempelvis når der leges i sandkassen, hvor der laves "kager", som "spises", eller når der laves collager af forskellige naturmaterialer, som er fundet på en gåtur.
- Indrette læringsmiljøet i dagplejen med mulighed for skabende og kreativ udfoldelse
- Med udgangspunkt i teorien om de tre læringsrum, inspirerer børnene til at skifte mellem rollerne som tilskuer og aktiv deltager i brugen af forskellige udtryksformer som historier, sang, sanglege og at dramatisere til fortællinger.

Etablering af evalueringskultur i dagplejen

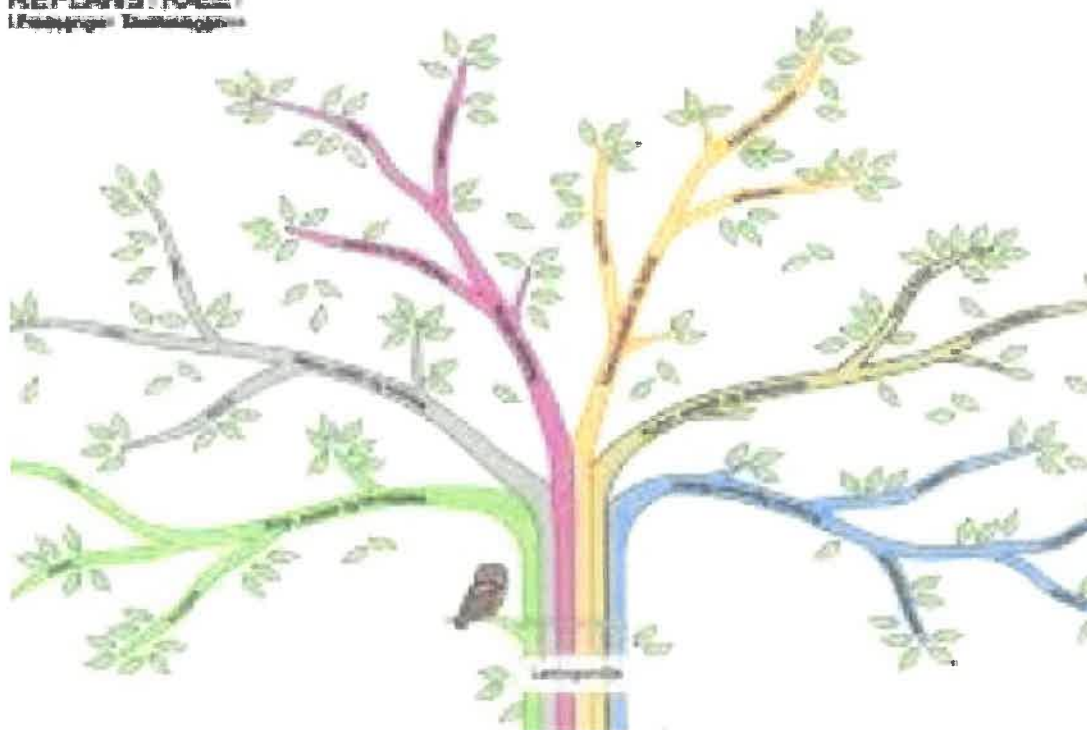
Ledelsen i dagplejen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelse løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Omsætningen af en evalueringskultur i dagplejen sikres ved at:

- Dagplejere og dagplejepædagoger løbende er i dialog/refleksion om det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse Dette indgår som et fast tema i forbindelse med dagplejepædagogernes råd og vejledning i dagplejehjemmene
- Læreplanstræet og refleksionsbladet bruges til hverdags evaluering af pædagogisk praksis i hele Odder kommune
- Den pædagogiske læreplan skal betragtes som et dynamisk redskab der evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet.

Hvordan arbejder vi med evalueringskultur i praksis?

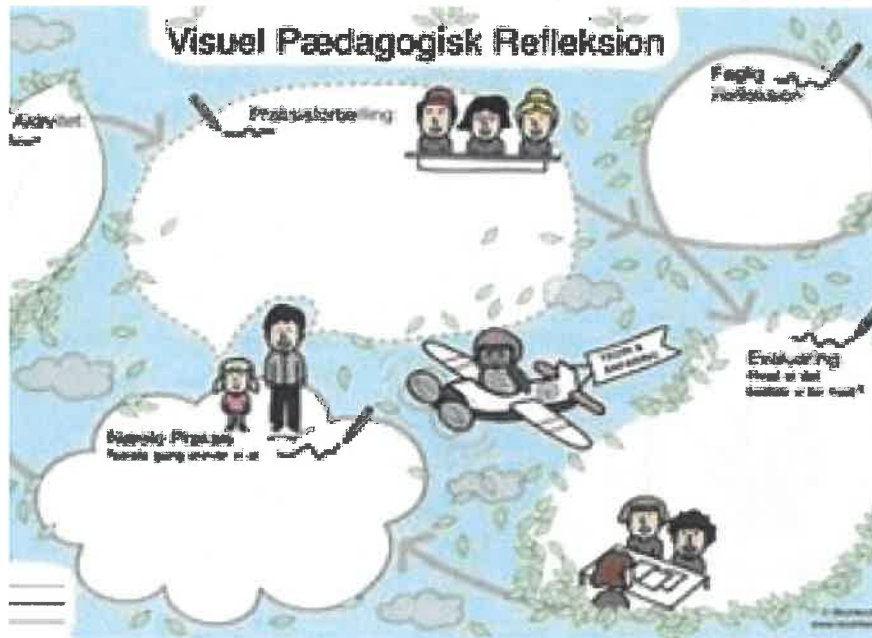
REPLANSTRÆT
Læreplanstræet

Læreplanstræet:

- er et redskab til planlægning og tilrettelæggelse af pædagogiske aktiviteter.

- Arbejdet med Læreplanstræet begynder ved stammen, hvor der vælges en overskrift på det læringsmiljø, der arbejdes med i en given periode.
- Hænger synligt og tilgængeligt hos dagplejer og i legestuen.
- Der bruges post it's til at skrive ideer og forslag til aktiviteter. Forslagene kan sættes på Læreplanstræet, fra start og igennem forløbet. Mange ideer og aktivitets forslag kan sættes ind på flere af de 6 læreplanstemaer.
- Giver god mulighed for sparring med kollegaer og pædagogen.

Refleksionsbladet:

- er opdelt i fire dialogværktøjer.
  - Praksisfortælling
    - En iagttagelse med fokus på børnenes deltagelse, oplevelse og sansning af aktiviteten.
  - Faglig evaluering
    - Se ind i og bruge alle læreplanstemaer i faglig refleksion af aktiviteten.
  - Evaluering
    - Tag lommelygten frem og lys på alt det gode.
    - Hvilke muligheder for læring har aktiviteten givet børnene?
  - Næste praksis
    - Hvad skal afprøves, hvad skal arbejdes videre på?

Erfaringerne fra Læreplanstræet og Refleksionsbladet danner grundlaget i det videre udviklingsarbejde med Den Styrkede Læreplan.